

มติชนรายวัน

พ.ศ. 10 ธ.ค. 52

เด็ดดอกไม้ไปกระทบถึงดวงดาว

วรากรณ์ สามโกเศศ

(รวม 3 หน้า)

คนไทยรู้จักชื่อดูไบกันเป็นอย่างดีเพราะคุณทักษิณ ดั่งนั้นเมื่อบริษัท Dubai World และบริษัทอื่น ๆ ซึ่งเป็นของรัฐบาลดูไบมีปัญหาการเงิน จนในที่สุดประกาศว่าจะไม่ชำระหนี้เป็นเวลา 6 เดือน คนไทยจึงยิ่งสนใจกันใหญ่ ข้อเขียนนี้ต้องการชี้ให้เห็นประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจซึ่งอาจยังไม่มี การกล่าวถึง เช่น ข้อมูลประกอบของการเกิดปัญหา ผลกระทบต่อฐานะของคุณทักษิณในการ ตั้งฐานอยู่ในดูไบ ฯลฯ

ดูไบเป็นหนึ่งใน 7 รัฐ (Emirate) ของประเทศ United Arab Emirates (U.A.E) ซึ่งมีลักษณะเป็นสหพันธรัฐ (Federation) Abu Dhabi เป็นพี่เอื้อยใหญ่สุดเพราะร่ำรวยน้ำมัน (มีร้อยละ 9 ของปริมาณน้ำมันดิบโลก) และประกอบด้วยรัฐเล็ก ๆ อีกคือ Ajman/ Fujairah/ Ras Al/ Khaimah และ Sharjah

Emir หรือเจ้าผู้ครองรัฐของดูไบ คือ Sheik Mohammed bin Rashid al-Maktoum (ขอเรียกว่า Shiek Mohammed) ได้เป็น Emir มา 3 ปีแล้ว ตั้งแต่พี่ชายตาย ก่อนหน้านั้น 7-8 ปี Shiek Mohammed ได้เริ่มสร้างโครงการยักษ์ที่จะสร้างดูไบให้เป็นประเทศ "เลิศ" ของโลก

วิธีการของเขาก็คือแต่งตั้งที่ปรึกษาสูงสุด 4 คน และสนับสนุนให้แข่งขันกันสร้าง มหาโปรเจ็ค ทั้ง 4 ก็สนองตอบด้วยการแข่งขันกันสร้างโครงการที่มหามตะและอลังการ ผ่านบริษัท ที่ตนดูแล เมื่อดูไบแทบไม่มีน้ำมันเป็นรายได้ก็จำเป็นต้องใช้วิธีการกู้ยืมชนิดมโหฬารจนยอดหนี้ปัจจุบัน ของทั้งประเทศขึ้นไปสูงถึง 80,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเมื่อ Dubai World และบริษัทอื่น ๆ ที่มีหนี้ รวมกัน 59,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐขาดเงินสด ก็จำเป็นต้องประกาศว่าไม่สามารถชำระหนี้ได้

บริษัทที่เป็นปัญหาที่สุดคือ Dubai World ซึ่งมีที่ปรึกษาคนสำคัญที่สุดใน 4 คน คือ Sultan Ahmed bin Sulayem เป็นประธานกรรมการ บุคคลนี้คุณทักษิณบอกว่า เป็นเพื่อนรัก เคยเชิญมาไทยเพื่อลงทุนและกล่าวสรรเสริญไว้มากมายตอนมาไทย และเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้คุณ ทักษิณอยู่อาศัยในดูไบได้

Sulatan Sulayem มีอิทธิพลมากต่อ Maktoum ซึ่งเป็น Emir ของดูไบ แต่ทันทีที่ Dubai World และบริษัทอื่น ๆ มีปัญหา ที่ปรึกษา 3 คนก็ถูกปลดทั้งหมดทันที และหนึ่งในจำนวนที่ถูก ปลดนี้ก็มี Sulatan Sulayem อยู่ด้วย

ขอยกตัวอย่างโครงการของดูไบที่อลังการสุด ๆ พอให้เห็นภาพว่าทำไมมันถึงได้ กลายเป็นปราสาททรายไปได้ ที่รู้จักกันดีก็คือตึก Burs Dubai ซึ่งสูงสุดในโลกในปัจจุบันด้วยความสูง 688 เมตร อย่างไรก็ตามไม่มีโครงการที่จะสร้างอาคารใหม่ที่สูงกว่าเก่าคือให้สูงถึงกว่า 1 กิโลเมตร

นอกจากนี้ก็มีเกาะ Palm Jumeirah ที่เอาทรายขึ้นมาถมเป็นเกาะรูปต้นอินทผาลัมเพื่อปลูกบ้าน มีหมู่เกาะใหม่ที่มีลักษณะเป็นแผนที่โลก โครงการ Jumeirah Gardens (สวนดอกไม้ในเมือง) โครงการ Dubai Mall ซึ่งเป็น shopping center มีห้องรวม 1,200 ห้อง สนามบิน Jebel Ali ขนาดยักษ์ โรงแรม Burj al Arab ซึ่งอ้างว่าเป็นโรงแรม 7 ดาวแห่งเดียวในโลก ที่เล่นสกีน้ำแข็งในร่ม (อากาศข้างนอกร้อน 50 องศา) โครงการจำลองเมือง Lyon ของฝรั่งเศส โรงแรมขนาดยักษ์ Atlantis ฯลฯ

ความฝันก็คือสร้างดูไบเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนของเหล่ามหาเศรษฐี เป็นแหล่งการค้าและการเงินของตะวันออกกลาง เป็นแหล่งทำธุรกิจของนักธุรกิจอาหรับรุ่นใหม่ (แต่ปรากฏว่ามีมากที่สุดคือนักธุรกิจอินเดีย) สร้างสิ่งอัศจรรย์ของโลกเพื่อให้เป็นจุดสนใจของโลก ฯลฯ

แค่ลงทุนในอสังหาริมทรัพย์และดึงดูดทุนจากต่างชาติเข้ามาไม่พอ Sheikh Mohammed ยังเอาเงินไปลงทุนในต่างประเทศอีกมากมายผ่านหลายบริษัท เช่น ซื้อดีพาสเมนต์ สโตร์ Barney's ในสหรัฐอเมริกา ซื้อเรือ Queen Elizabeth2 ซื้อ Madame Tussauds ซื้อสนามกอล์ฟ Turnberry ในสกอตแลนด์ ซื้อบ่อนกาสิโนในวาสเวกัส ด้วยเงิน 3,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ฯลฯ

เมื่อการลงทุนไม่ผลิดอกออกผลดังคาด เงินก็เพิ่มเติมหาไม่ได้ เงินสดก็ไม่เข้ามา เพื่อจ่ายเงินต้นและดอกเบี้ยอย่างรวดเร็วก็ตกปัญหาขึ้นตั้งแต่เมื่อ 7-8 เดือนมาแล้ว

ประเด็นที่พึงพิจารณาในเรื่องนี้ก็คือ (1) โลกดูจะหายตกใจกับข่าวนี้ไปแล้วเพราะมั่นใจว่าลูกพี่ Abu Dhabi ซึ่งมีเงิน Sovereign Fund (เงินจากเงินทุนสำรองระหว่างประเทศที่นำไปลงทุน) ถึง 900,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (เทียบกับหนี้ของดูไบทั้งประเทศซึ่งคาดว่าเป็นยอดประมาณ 80,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐแล้วเล็กน้อยมาก) ต้องเข้ามาช่วยเหลือในรูปแบบใดแบบหนึ่งเนื่องจากหากทิ้งไว้อาจมีผลกระทบต่อ U.A.E. ทั้งประเทศและต่อตะวันออกกลางทั้งหมดในแง่ความมั่นใจของนักลงทุนจากทั่วโลกได้ แต่ความช่วยเหลือเท่าที่ระบุมาคือช่วยสภาพคล่องของธนาคารเจ้าหนี้ของ U.A.E. (จริง ๆ แล้วก่อนหน้านี้ไม่นาน Abu Dhabi ก็ช่วยซื้อหุ้นกู้ 10,000 ล้านดอลลาร์ของดูไบแล้ว และหาเงินทุนจากข้างนอกได้อีก 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐแต่ก็ยังไม่พอ)

(2) ดูไบเป็นรัฐที่ลึกลับในเรื่องข้อมูล มีการเปิดเผยน้อยมากโดยเฉพาะในเรื่องเงินทอง พูดสั้น ๆ ก็คือไม่ค่อยโปร่งใสเรื่องเงิน นักลงทุนต่างประเทศสงสัยว่าตัวเลขหนี้จริงนั้นเป็นเท่าใดก่อนหน้านี้ไม่นาน Sheikh Mohammed บอกว่าทุกอย่างไม่มีปัญหา เมื่อเกิดปัญหาขึ้นผู้คนสงสัยว่าที่ยืนยันนั้นเป็นการโกหกหรือพูดความจริงโดยไม่รู้ว่าสถานการณ์จริงนั้นเป็นอย่างไร นักลงทุนภาวนาให้เป็นการโกหกเพราะหากเป็นประการหลังจะหนักหนากว่าเป็นอันมาก

การจัดการเรื่องการลงทุนและการเงินนั้น ผู้เชี่ยวชาญบอกที่น่าเป็นห่วงเพราะที่ปรึกษาเหล่านี้ขาดประสบการณ์ในระดับโลก (Sultan Sulayem เคยทำพังไปครั้งหนึ่งเมื่อไม่นานมานี้โดยสูญไป 1,200 ล้านดอลลาร์เมื่อครั้งไปซื้อกาสิโนที่วาสเวกัส) และความซับซ้อนซ่อนเงื่อนยอมนี้อาจมีมากขึ้นเมื่อขาดการเปิดเผยอย่างเป็นระบบ

(3) นักสิ่งแวดล้อมโจมตีโครงการของดูไบมากกว่าปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ออกมา มหาศาล (เครื่องปรับอากาศสร้างความเย็นให้โรงแรม สกี บ้านพัก ศูนย์การค้าขนาดยักษ์ ตลอดจนกลิ่นน้ำจากน้ำทะเล เมื่อรวมกันแล้วใช้ปริมาณไฟฟ้ามากซึ่งทั้งหมดย่อมมาจากการเผาไหม้) เมื่อคิดเป็นปริมาณปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ต่อหัวแล้วสูงสุดในโลกคือกว่า 2.5 เท่าของคนอเมริกัน

ปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ทั้งหมดที่ดูไบปล่อยออกมาต่อปีตก 500 ล้านกิโล เท่ากับการเผาไหม้เชื้อเพลิงซึ่งใช้ในการบินระหว่างดูไบ-ลอนดอนชนิดไปกลับรวม 60,000 เที่ยวบิน (หรือ 120,000 เที่ยวบิน)

(4) นักสิทธิมนุษยชนส่งเสียงดังขึ้นทุกปีกับชะตาชีวิตของแรงงานก่อสร้างที่มาจาก อินเดีย ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ บังคลาเทศ รวมประมาณกว่า 1.7 ล้านคน คนเหล่านี้จำนวนมากมีหลักฐานว่าถูก “หลอก” มาว่าจะได้ค่าแรงสูงกว่าจริงหลายเท่าตัว เมื่อเดินทางมาพบสภาพ อากาศร้อนจัดชนิดมีคำแนะนำฝรั่งว่าห้ามอยู่กลางแจ้งเกินกว่า 10 นาที ก็อยากกลับบ้านแต่ได้ลงทุน ส่วนตัวไปมากแล้ว แคมปัสปอร์ตก็ถูกยึดไว้อีกด้วย จึงต้องจำใจทำงานในดูไบ

แรงงานเหล่านี้ต้องทำงานกลางแจ้งร้อนจัด ก่อสร้างมหโครงการทั้งอาคารยักษ์และสูง อีกทั้งยังอันตรายอีกด้วย ปีหนึ่งเฉพาะแรงงานอินเดียเสียชีวิตกว่า 1,000 คน สภาพการทำงานและ ที่พักซึ่งเป็นเต็นท์อยู่นอกดูไบก็อยู่ในลักษณะย่ำแย่ องค์การสิทธิมนุษยชนร้องเรียนเรื่องคุณภาพชีวิต ของแรงงานก่อสร้างดูไบมานานพอควร ปัจจุบันเมื่อหลายโครงการถูกระงับไป แรงงานจำนวนมาก ก็ต้องเดินทางกลับบ้านอย่างชนิดไม่คุ้มกับเงินลงทุน

ประการสุดท้าย น่าเชื่อได้ว่าคุณทักษิณได้สูญเสียเงินลงทุนไปกับ “เพื่อนรัก” ไปไม่น้อย (อยู่ในดูไบโดยไม่ร่วมลงทุนและไม่ช่วยซื้อพันธบัตรที่ออกมาแก้ไขปัญหานี้ก็คงเกินไปหน่อย) การถูก ปลดจนหมดอำนาจของ “เพื่อนรัก” น่าจะทำให้ที่อยู่ในดูไบของคุณทักษิณร้อนขึ้นมาพอควร Abu Dhabi ซึ่งเป็นรัฐหลักของ U.A.E. นับวันจะมีอำนาจในการบังคับดูไบมากขึ้น และ U.A.E. คงไม่อยาก ดูไม่ดีในสายตาชาวโลกและมีสัมพันธที่ไม่ดีกับไทยเพราะคุณทักษิณเป็นสาเหตุเป็นแน่

“เด็ดดอกไม้ดอกเดียวกระทบถึงดวงดาว” ดูจะเป็นจริงเอามากในกรณีของ Dubai World ตอนนี้ไปรัฐบาลดูไบต้องดูแลเรื่องการชำระหนี้ในอนาคตอย่างรัดกุม (น่าจะเรียนรู้ด้วยว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” คืออะไร) สิ่งที่ได้ก็คือการสูญเสียมูลค่าการลงทุนไปมาก การถูกครอบงำ โดยทุนจาก Abu Dhabi หลังจากการต่อรองชำระหนี้ครั้งใหญ่ หลายโครงการต้องถูกระงับ แต่ดูไบก็ จะยังคงเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางการเงินและการค้าขายในตะวันออกกลางอยู่พอควรแต่ก็คงจะ คลอนแคลนไม่มาแรงเหมือนก่อน

ไม่รู้ว่าบรรดาหมอดูสวามีภักซ์ของคุณทักษิณทั้งหลายได้ทำนายไว้หรือเปล่าว่าลูกพี่ อาจารย์ที่อยู่อีกครั้ง ซึ่งปกติก็ร้อนอยู่ไม่น้อยแล้ว

.....